

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 1 mars 1927 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion med förslag att talmännen i riksdagens kamrar må väljas för tiden intill nästkommande riksdag.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 201, har herr *Bäcklund* hemställt,

»att riksdagen måtte besluta sådan ändring i riksdagsordningen, att talmännen väljas för tiden intill nästkommande riksdag. Då talman under mellantiden avgår av en eller annan anledning inträder förste, respektive andre vice talmannen i dennes ställe.»

Motionären hemställer därjämte, att nödig lagtext måtte utformas av vederbörande utskott.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt gällande grundlagsbestämmelser välja riksdagens kamrar talmän för den tid riksdagen är samlad. Enligt motionärens förslag skulle dessa bestämmelser ändras därhän, att talmännen valdes för tiden till nästföljande riksdag.

Medan den nuvarande ordningen står i full överensstämmelse med de grunder, på vilka vårt riksdagsskick vilar och som fordra, att samtliga organ för det egentliga riksdagsarbetet endast skola fungera under riksdagstiden, skulle ett antagande av motionärens förslag att förlåna ett av dessa organ permanent karaktär sålunda innebära ett väsentligt avsteg från dessa hävdvunna grundsatser.

Några avgörande praktiska skäl, vilka skulle kunna motivera en sådan principiell förändring som den nu föreslagna, hava ej förebragts. Då motionären gör gällande, att talmännen »under pågående riksdag utöva värdskapet för riksdagen och dess hus», men att i och med riksdagens avslutning värdskapet övergår till fullmäktige i riksgäldskontoret, vill utskottet påpeka, att denna uppfattning torde vara grundad på ett missförstånd. Enligt reglementet för riksgäldskontoret § 51 står riksdagens hus under riksgäldsfullmäktiges »vård och inseende», och de funktioner, fullmäktige sålunda fått på sig överlåtna, övertagas icke av talmännen ens för den tid, riksdagen är samlad, i annan måtto än att framställningar och beslut rörande tillfällig disposition av riksdagens lokaler under riksdagstiden pläga underställas talmännens prövning i stället för kamrarnas eller några deras delegationers prövning in pleno.

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 5 saml. 3 häft. (Nr 5.)

Det av motionären åberopade förhållandet, att Konungen plägar kalla talmännen till överläggning vid mellan riksdagarna inträdande regeringskriser, lär icke heller få anses utgöra ett tillräckligt motiv för ett yrkande på införande i riksdagsordningen av en bestämmelse om talmansinstitutionens praktiska fortvaro mellan riksdagarna. Att i dylika fall de vid närmast föregående riksdag fungerande talmännen tillkallas på grund av sin förtroendeställning inom riksdagen och sin förtrogenhet med det parlamentariska läget är helt naturligt. Något stöd av ett grundlagsstadgande av den art motionären föreslagit lär emellertid denna i och för sig ändamålsenliga praxis icke erfordra.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 mars 1927.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar *von Geijer, Engberg, Strömberg**, *David Bergström, Adolf Dahl, Reuterskiöld, Leander, Fehr, N. S. Norling, Nils Anton Nilsson**, *Akerberg, Sävsström, Magnusson i Tumhult**, *Bäckström, Borg, K. A. Westman, Andersson i Igelboda**, *Björkman, Karlsson i Vadstena** och *Forssell*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.